

Geringde scholeksters tussen steenlopers bij Lauwersoog

HOOGVEEN In Hoogeveen broeden ze op platte daken van het industrieterrein aan de Toldijk en op Buitenvaart. Ze leggen hun eieren in het grint of op plekken met enige begroeiing. Het probleem is hoe de halfwas jongen van het dak moeten komen. Een landing in hoog gras of op struiken is gunstig, maar er komen ook jongen om na een harde landing op klinkers of asfalt. Scholeksters lijken zich als broedvogel aan te passen aan platte daken, maar broeden ook in pas ingezaaid maïsland, op aardappelakkers en in natte natuurgebieden.

Hun achteruitgang door de jaren heen is dramatisch. Waar ligt dat aan? Dat wil Sovon Vogelonderzoek Nederland graag weten. Vandaar dat scholeksters individueel worden gemerkt met kleurringen. Op de basaltblokken van de waddendijk bij de haven van Lauwersoog vond ik vier scholeksters met kleurringen rustend tussen een groep van vijftig steenlopers. Het was hoog water. De vogels wachten kennelijk op eb om te foerageren.

Op de foto is de linker scholekster een jong van dit jaar. De snavel is nog niet rood en de ogen ook niet. De rechter vogel is al enkele jaren oud. Misschien komen ze uit Hoogeveen of heeft de oude vogel gebroed op een van de vele industrieterreinen in Drenthe. Ze hebben verschillende kleurringen met een letter of een getal. Er waren nog twee scholeksters met weer andere kleurringen. Ik geef de kleuren met letters en getallen door op Wadertrack.nl. Wader is

Met kleurringen geringde scholeksters. Hero Moorlag

Engels voor waadvogel, steltloper. De foto's doe ik erbij. Heel graag wil Sovon meer weten over de verspreiding en vooral over de overleving van individuele scholeksters. Waar heeft de vogel gebroed, waar overwintert hij en hoe groot is de overleving van de kuikens en van oudervogels tijdens de trek. Scholeksters die bij ons op het boerenland en in steden broeden, trekken 's winters naar de kust. Scholeksters die in Scandinavië broeden, overwinteren langs onze kust. Vanwege hun zwartwitte verenkleed noemen vogelaars scholeksters bonte pieten. Vanaf 1985 nam het aantal broedgevallen steeds verder af. Vermoedelijk kunnen jonge scholeksters niet voldoende voedsel vinden op het intensief bewerkte en bespoten boerenland. Aan de Toldijk en op Buitenvaart zie je scholeksters in de berm naar voedsel zoeken, wormen en emelten. Ze brengen voedsel naar hun kuikens op het dak. Uiteindelijk

Sovon wil meer weten over verspreiding en overleving

moeten de halfwas jongen zelf voedsel zoeken op de grond.

Vormverandering van de snavel

Een Engelse film laat zien dat de snavel van koolmezen er in de zomer heel anders uitziet dan in de winter. In voorjaar en zomer is de snavel puntig en geschikter om insecten en rupsen te vangen. In de winter is de snavel korter en stomper. De koolmees kan ermee pinda's en zaden openen. De scholekster heeft iets dergelijks. Met de puntige lange zomersnavel kan hij gemakkelijk in de grond prikken op zoek naar wormen en larven. In de winter is zijn snavel korter en stomper. Nu moet hij kracht kunnen zetten

om schelpen te openen. Dat gedrag zie je bij scholeksters op het Wad.

En daar wringt ook de schoen. Door overbevising van mosselbanken en het verdwijnen van droogvallende zandplaten in het Deltagebied is er voedseltekort voor meerdere soorten waadvogels, waaronder de scholekster. Een vogel die in Nederland wettelijk is beschermd in de Wet Natuurbescherming en op Europees niveau op grond van de Europese Vogelrichtlijn en die toch in aantal terugloopt. De vier scholekster op de dijk bij Lauwersoog wachten, samen met een groep van vijftig steenlopers, op eb. Steenlopers broeden in Scandinavië. Op de foto is de linker een jong van 2020. Zogauw het eb is, gaat de hele groep het Wad op om te foerageren. Hopelijk vinden ook de bonte pieten voldoende voedsel. ■

Hero Moorlag

Steenlopers op de dijk. Hero Moorlag

De eekhoorn is een vrolijke acrobatische bosbewoner

In onze vakantiewoning in Eext hadden we eigenlijk geen tv nodig. Het was vele malen leuker om op een stoel in de tuin, of bij kouder weer vanachter het glas, te kijken naar al het moois dat de grote bos-tuin te bieden had. En dat was veel. Naast de vele vogels, een egeltje dat zich 's avonds af en toe liet zien, kwamen ook vaak eekhoortjes buurten. En wie wordt daar niet vrolijk van? Ze spreken zowel bij jong als oud tot de verbeelding. In het bosrijke Drenthe komen eekhoorns best veel voor. Ze zitten graag in oudere loof- of naaldbossen omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is, maar je ziet ze ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos.

Ze zijn vooral in de vroege ochtend en namiddag actief. Met hun rood-oranje tot kastanjebruine vacht en een bijna witte buik, bijzondere

pluimstaart (die ze gebruiken voor balans), oren met pluimpjes en opvallende kraaloojes zijn het mooie beestjes. Eekhoorns hebben vier tenen aan de voorpoten en vijf aan de achterpoten. De stevige nagels zorgen ervoor dat ze veel grip hebben om te klimmen en te klauteren.

Geen winterslaap

De inheemse soort in Nederland is de gewone eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), ook wel de Europese rode eekhoorn genoemd. Een echte boombewoner die acrobatische toeren uithaalt en van boom naar boom springt. Bewegen doet hij vrijwel nooit in een rechte lijn, dit gebeurt in een spiraalvorm, waarbij hij steeds even uit het zicht is, om zijn vijanden op het verkeerde been te zetten. Natuurlijke vijanden zijn met name roofvogels en boommarters,

Een eekhoorn 'bestudeert' een bosparasolzwam. Eric Wanders

maar eekhoorns worden ook vaak het slachtoffer van huiskatten en het verkeer.

In de herfst gaan eekhoorns ham-

steren, waarbij ze eten in de grond of in boomholtes stoppen. Ze houden geen winterslaap, wel slapen ze soms een paar dagen

achter elkaar om daarna weer voedsel te halen. En al zijn ze best in staat een nestje te bouwen, ze nemen graag bezit van oude leegstaande vogelnesten. Vaak hebben ze overigens naast één hoofdnest nog vijf tot zes kleinere 'reservenesten' in gebruik.

Ook eekhoorns in je tuin? Plant dan een hazelaar, fijne spar of beuk. Het helpt ook als je ze lokt met eten dat ze lekker vinden. Noten zoals beukenootjes of walnoten vinden ze lekker. Met een speciaal voederkastje of een nestkastje voor eekhoorns kun je ze extra verwennen. Als je het nestkastje vult met droge bladeren, een flinke bos hooi of gescheurde kranten wordt de kans op bewoning groter. Vermaak verzekerd! ■

Paulien Zomer,
Stichting Het Drentse Landschap